

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش و بدون آرم این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

موضوع قادم پژوهی :

چگونه می توانم با طرح سوالات جذاب و کاربردی در افزایش سطح یادگیری دانش آموزان موثر باشم

www.asebankafinet.ir

فروشگاه آسمان www.asebankafinet.ir

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش و بدون آرم این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

تقدیر و تشکر

باتشکر از دوستان و همکاران خوبم در مدرسه تا بتوانم به عنوان عضو کوچکی از خانواده ی فرهنگی کشورم سهم ناچیزی در برطرف نمودن مسائل و مشکلات دانش آموزان از نامطلوب به وضعیت مطلوب به شکل کامل علمی داشته باشم

تقدیم داشت

مطالب ویافته های خود را به همه ی همکاران عزیزم تقدیم می نمایم امید که مفید فایده قراربگیرد

پناهگاه آسمان www.asebankafinet.ir

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش و بدون آرم این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

فهرست مطالب

چکیده	۴
مقدمه	۶
توصیف وضعیت موجود	۶
تعریف برخی از واژه ها و مفاهیم	۷
پیشینه تحقیق	۸
تاثیر استفاده از کاریکاتور و طنز در سوالات امتحانی (سالاری، محسن-۱۳۸۲)	۸
یافته های علمی	۸
اصول ارزشیابی	۹
گرد آوری اطلاعات شواهد (۱)	۱۳
مصاحبه:	۱۳
آزمون	۱۳
تجزیه و تحلیل اطلاعات	۱۴
طرح ریزی امتحان	۱۵
ارائه راه حل	۱۶
اجرای راه حل	۱۶
گرد آوری اطلاعات شواهد (۲)	۱۸
مزایای طرح	۱۹
پیشنهادات :	۲۰
فهرست منابع	۲۱

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش و بدون آرم این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

چکیده

رضایت خاطری که از انجام یک کار نیک به انسان دست می دهد، به خصوص وقتی که آن کار برای خدا و رضای او صورت می گیرد، بالاترین اجر و پاداش معنوی است. معلم نیز آنگاه به پاداش خود می رسد که نتیجه کار خود را مطلوب و مناسب یابد و این مهم میسر نمی شود مگر آنکه روی یافته های خود با اطمینان کافی در باره شاگردانش قضاوت کند.

در گذشته این تصور وجود داشت که هرگاه فردی در یک موضوع دانش و تخصص لازم را دارا باشد می تواند آموزش آن را موضوع را نیز بر عهده بگیرد.

امروزه داشتن دانش و تخصص در یک موضوع برای اشتغال در شغل خطیر معلمی در آن زمینه اگرچه شرط لازم به شمار می رود اما کافی نیست. کسی که به کار آموزش و پرورش اشتغال می ورزد علاوه بر دانش و تخصص در موضوع مورد تدریس می باید به دانش و مهارت عملی در اصول و روش های تعلیم و تربیت نیز مجهز باشد.

از جمله فنون تعلیم و تربیت که هیچ معلمی از آن بی نیاز نیست، آشنایی با شیوه های نوین ارزشیابی است. ارزشیابی از یک طرف به عنوان عامل کنترل کننده تمامی عناصر تعلیم و تربیت مانند هدف، برنامه، روش و وسایل آموزشی و از طرف دیگر به عنوان روشی برای شناخت و هدایت فعالیت های تحصیلی دانش آموزان به شمار می رود. سنجش و ارزشیابی به عنوان یکی از ارکان اصلی و جدایی ناپذیر آموزش و پرورش است. بنابراین یکی از صلاحیت های فردی برای احراز شغل معلمی داشتن دانش نظری و مهارت عملی در زمینه ارزشیابی است.

تحقیق حاضر به بررسی یکی از عوامل مهم ارزشیابی یعنی امتحان پرداخته و سعی شده است با ارائه تاثیرات طراحی یک نمونه سوال جذاب و استاندارد برافزایش بازدهی تحصیلی دانش آموزان، همکاران محترم را به

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش و بدون آرم این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir
طراحی سوالات جذاب و در برگیرنده تمامی سطوح یادگیری ترغیب نماید. امید است همکاران محترم با مطالعه این فعالیت مختصر به ادامه راه و ارائه روش های بهتر بپردازند.

فروشگاه آسمان www.asebankafinet.ir

مقدمه

توصیف وضعیت موجود

اینجانب دارای سابقه خدمت ، فارغ التحصیل رشته در مقطع کارشناسی می باشم . در سال جاری بعنوان معلم پایه پنجم ابتدایی دبستان مشغول به خدمت هستم . مشکلی که در همان سال اول تدریس ذهن من را به خود مشغول کرده بود، این مسئله بود که چرا نحوه ارزشیابی و نوع امتحانات مدارس ما یکنواخت و کلیشه ای است؟ و چرا با وجود آنکه آموزگاران در دوره های تحصیل در مراکز تربیت معلم مطالب فراوانی در باره طراحی سوالات استاندارد و سوالات کاربردی و جذاب فرا می گیرند باز هم سوالاتی که در امتحان طرح می شود شامل تعدادی سوالات حفظی و تعریف کنید ها(در سطح دانش) می باشد که نه تنها آموخته هایی که در زندگی آنها کاربرد دارد را نمی سنجد بلکه باعث اضطراب و نگرانی آنها از امتحان می شود؟ و از وجود سوالی که مطالب درسی را به زندگی دانش آموز پیوند دهد یا سوالیکه در او شوق خواندن ایجاد کند خبری نیست؟ از آنجا که نوع سوالات امتحانی یکی از عوامل مهم در نحوه بروز تجارب یادگیری در دانش آموز است و در بسیاری اوقات دانش آموز با دیدن برگه امتحانی که دارای تصاویر جذاب و یا سوالاتی که با زبان کودکانه بیان شده و استانداردهای لازم در نگارش ، چینش سوالات و... در آن رعایت شده آرامش خاطر می گیرد و با شوق و لذت به بیان یادگیری هایش پرداخته و در پاسخ به سوالات فقط به مطالب کتاب بسنده نکرده بلکه به همان زبانی که از او پرسش شده است او نیز به همان زبان نتیجه یادگیری ها و تجاربی را که در آن مورد در کلاس درس و حتی خارج از کلاس در ارتباط با آن موضوع کسب کرده بیان می کند، که این خود یکی از مهمترین اهدافی است که در شیوه های نوین یاددهی- یادگیری به دنبال آن هستیم. تصمیم گرفتم آموخته های خود را در مورد طراحی سوالات استاندارد با طرحی جدید بکار گیرم. برای این کار سوالاتی را پیش خود مطرح کردم.

چرا بسیاری از دانش آموزان با وجود مطالعه فراوان باز هم از امتحان ترس دارند؟

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش و بدون آرم این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir
چرا با وجود آنکه دانش آموز در بخش عملی قادر به انجام بسیاری از مهارت ها است در امتحان نمی تواند به سوالات همان بخش به خوبی پاسخ دهد؟

تعریف برخی از واژه ها و مفاهیم

ارزشیابی: ارزشیابی یعنی جمع آوری و به کار گیری اطلاعات در جهت اتخاذ تصمیم برای یک برنامه آموزشی.
(کرونباخ cronbach)

اضطراب: منظور از اضطراب نوعی حالت هیجانی ناخوشایند و مبهم است که با پریشانی، وحشت، هراس، تپش قلب، تعرق، سردرد، بی قراری، تکرر ادرار و تشویش همراه است

امتحان: عبارتست از اندازه گیری و سنجش تغییرات حاصل در رفتار دانش آموزان با توجه به هدف های آموزش و پرورش

اضطراب امتحان: در لغت اضطراب امتحان از دو کلمه اضطراب و امتحان تشکیل شده است. منظور از اضطراب نوعی حالت هیجانی ناخوشایند و مبهم است که با پریشانی، وحشت، هراس، تپش قلب، تعرق، سردرد، بی قراری، تکرر ادرار و تشویش همراه است ولی در تعریف امتحان می توان گفت نوعی ارزشیابی است که طبق اصول معینی انجام می گیرد و وسیله ای است برای توصیف و اندازه گیری تغییر رفتار دانش آموزان در جهت اهداف آموزش و پرورش و کمک به بهبود یادگیری آنها.

سطح یادگیری دانش: دانش بازشناسی و یاد آوری آموخته ها مانند مفاهیم، اصطلاحات، قواعد و اصول از مطالب جزئی تا کلی را شامل می شود.

سطح یادگیری کاربرد: یعنی استفاده از آموخته های پیشین در موقعیت های نوین و حل مسائل جدید و یا استفاده از مفاهیم نظری در موقعیت های عملی

پیشینه تحقیق

تاثیر استفاده از کاریکاتور و طنز در سوالات امتحانی (سالاری، محسن-۱۳۸۲)

در این تحقیق از طرح سوالات خشک، سوالات با پاسخ های طولانی و تعداد کم سوالات در امتحانات انتقاد شده و با تایید تنوع در طراحی سوالات و استفاده از انواع مختلف سوالات به بررسی تاثیر استفاده از تصاویر و کاریکاتور و مطالب طنز در سوالات دانش آموزان دوره راهنمایی پرداخته و پس از بررسی های انجام شده به این نتیجه رسیده است که این عمل باعث افزایش روحیه دانش آموزان و کاهش ترس و اضطراب آنان از امتحان شده و دانش آموز جرات بیشتری برای پاسخ گویی به سوالات را پیدا می کند و باعث یادگیری درس بصورت کاربردی و نه حفظ مطالب فقط برای جلسه امتحان خواهد شد.

یافته های علمی

فلسفه ارزشیابی

آموزش و پرورش را می توان بصورت فرآیندی تعریف کرد که برای تغییر و تعدیل رفتار دانش آموزان ، با توجه به هدف های معین طرح ریزی شده است. نقش معلم در این فرآیند عبارتست از فراهم ساختن شرایط و امکانات به گونه ای که تغییرات مطلوب در رفتار دانش آموز ایجاد شود. این تغییرات که با توجه به برنامه، وسائل، روش ها و هدف های آموزش و پرورش در رفتار دانش آموزان ایجاد می شود، یادگیری نام دارد. ارزشیابی بخشی از فرآیند آموزش و پرورش است که بر اساس آن اطلاعات لازم در مورد یادگیری یا آموخته های دانش آموز جمع آوری و تجزیه و تحلیل می شود تا میزان تحقق هدف های پیش بینی شده مورد قضاوت قرار گیرد.

از نقطه نظر فلسفی، ارزشیابی در آموزش و پرورش بر دو دیدگاه استوار است: روان سنجی و طرح هیئت کلی. طرفداران روان سنجی معتقدند که هرگاه چیزی یا صفتی وجود داشته باشد اندازه معینی بر آن مترتب است

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش و بدون آرم این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه کنید .
www.asebankafinet.ir
که می توان برای آن کمیته قائل شد و هر آنچه که دارای کمیت باشد قابل اندازه گیری است. بنابراین هوش، استعداد، معلومات، مهارت در کار و مانند اینها صفاتی هستند که وجود آنها را در اشخاص نمی توان منکر شد و چون سطح این خصایص با توجه به تعریف هر یک از آنها در اشخاص مختلف متفاوت است، بنابراین می توان برای آنها کمیت قائل شد، لذا می توان آنها را اندازه گیری کرد و مورد ارزشیابی قرار داد. طرفداران این نظریه به استفاده از آزمون های مختلف که نتایج آنها را بصورت کمی می توان بیان کرد اعتقاد فراوان دارند. طرفداران نظریه طرح و هیئت کلی در پی آنند که تصویری جامع و توصیف کننده از خصایص فرد بدست آورند. اینان با استفاده از تمامی روش ها و امکاناتی که در مورد ویژگیهای فرد اطلاعات مهمی در اختیار پژوهشگر می گذارد و سرانجام تصویری کلی و جامعی از وی بدست می دهد، به توصیف و ارزشیابی می پردازند. در این روش بر خلاف نظریه روان سنجی چونی و چرایی ویژگیهای آدمی، بیش از چندی آن مورد توجه است.

روان سنجی بر روشی سازمان یافته و مشخص استوار است و قضاوتی که بر این اساس انجام می گیرد قاطعانه تر است. اما باید دانست که با توجه به پیچیدگی انسان و پویایی وی هرگز نمی توان درباره اش قاطعانه حکم کرد، هر چند روشی که بکار گرفته می شود معتبر و سازمان یافته باشد. (پاشا شریفی، حسن ۱۳۸۱)

اصول ارزشیابی

باید این مطلب مهم را در نظر داشت که جوامع پیشرفته بشری با عنایت به توسعه آموزش و پرورش خود توانسته اند پله های ترقی و توسعه همه جانبه را به پیمایند. در توسعه آموزش و پرورش ملاکها و فاکتورهای متعددی نقش دارند. مهمترین آن نظام ارزشیابی در آموزش می باشد. آموزش را می توان به عنوان فرایند کنش متقابل معلم و دانش آموز تعریف کرد که به موجب آن تجارب مناسب یادگیری برای رسیدن دانش آموزان به هدف های آموزش و پرورش فراهم می شود . در آموزش و پرورش سنتی ارزشیابی به عنوان آخرین حلقه های فرایند یاددهی، یادگیری تلقی می شود که در پایان دوره آموزشی برای جدا کردن دانش آموزان با

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش و بدون آرم این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

توانایی یادگیری متفاوت به کار می رفت . امروزه ارزشیابی را بخش جدایی ناپذیر فرایند یاددهی - یادگیری می داند که همراه با آموزش و در ارتباط تنگاتنگ با آن ، به گونه ای مستمر انجام می گیرد و به جای تاکید بر طبقه بندی دانش آموزان و مقایسه آنان با یکدیگر ، هدایت یادگیری آنان را مرکز توجه خود قرار می دهد.

به منظور نظام بخشی به فعالیت های ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان با توجه به رویکردها و نگرش های نوین در تعلیم و تربیت. اصول زیرتحت عنوان (اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی) تعیین شده است:

۱- جدایی ناپذیری ارزشیابی از فرایند یاددهی-یادگیری:

ارزشیابی دانش آموزان باید به عنوان بخش جدایی ناپذیر فرایند یاددهی-یادگیری ونه به عنوان نقطه پایانی آن تلقی شود.

۲- استفاده از نتایج ارزشیابی در بهبود فرایند یاددهی-یادگیری و اصلاح برنامه ها و روشها. هدف غایی ارزشیابی ، اصلاح و بهبود فرایند یاد دهی-یادگیری است و نتایج ارزشیابی ها باید در اصلاح برنامه ها و روشها مورد استفاده قرار گیرد.

۳- هماهنگی میان هدف ها محتوا روش های یاددهی-یادگیری و فرایند ارزشیابی: در ارزشیابی باید تناسب و هماهنگی بین هدف ها، محتوا و روش های یاددهی- یادگیری مربوط به هر درس مورد توجه قرار گیرد.

۴- توجه به آمادگی دانش آموزان:

در طراحی و اجرای انواع برنامه های ارزشیابی باید به آمادگی های جسمانی ، عقلی ، عاطفی و روانی دانش آموزان توجه شود.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش و بدون آرم این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

۵- توجه به رشد همه جانبه دانش آموزان:

در ارزشیابی باید به جنبه های مختلف رشد بدنی، عقلی، عاطفی، اجتماعی، اخلاقی و حرکتی دانش آموزان توجه شود.

۶- توجه همه جانبه به دانش ها، نگرش ها و مهارت ها:

در ارزشیابی، متناسب با محتوای آموزش و پرورش باید به حیطه دانش ها، نگرش ها و مهارت های دانش آموزان توجه شود.

۷- توجه به ارزشیابی دانش آموز از یادگیری های خود (خود ارزشیابی):

در ارزشیابی باید شرایطی فراهم شود که دانش آموز نیز بتواند از یادگیریها و عملکرد های خود و دیگر دانش آموزان ارزشیابی کند.

۸- ارزشیابی از فعالیتهای گروهی:

در نظام ارزشیابی، علاوه بر ارزش یابی فردی، باید از فعالیتهای گروهی نیز ارزشیابی به عمل آید.

۹- توجه به فرآیندهای فکری منتهی به تولید پاسخ:

در ارزشیابی باید علاوه بر پاسخ نهایی، به فرآیندی که منجر به تولید پاسخ شده است توجه کرد.

۱۰- تاکید بر نوآوری و خلاقیت:

در ارزشیابی باید با تاکید بر روش حل مساله، زمینه رشد و شکوفایی دانش آموزان را فراهم کرد.

۱۱- تنوع روش ها و ابزارهای اندازه گیری و سنجش پیشرفت تحصیلی:

با توجه به اهداف، ماهیت و نوع موارد ارزشیابی، از انواع مختلف روش ها و ابزارهای ارزشیابی (مانند پرسش های شفاهی، آزمون های عملی، انواع پرسش های عینی و انشایی، روشهای مشاهده رفتار، پوشه های مجموعه

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش و بدون آرم این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir
کار ، آرایه مقالات و طرح ها ، گزارش مربوط به فعالیت های تحقیقاتی ، ارزشیابی عملکردی ، ارزشیابی مستمر ، انواع دست ساخته ها ، روش خود سنجی و ... استفاده می شود.

۱۲- استفاده از انواع ارزشیابی:

در فرآیند یاددهی- یادگیری لازم است با توجه به هدف ها ، محتوا و روش های تدریس از انواع ارزشیابی ها (از قبیل تشخیصی، تکوینی، مجموعی، هنجار مرجع، هدف مرجع ، درونی، بیرونی ، ملی و ...) استفاده شود.

۱۳- استقلال مدرسه و معلم در فرآیند ارزشیابی:

در فرآیند ارزشیابی باید استقلال مدرسه و معلم در چار چوب سیاست های کلی آموزش و پرورش حفظ شود.

۱۴- اصل رعایت قواعد اخلاقی و انسانی در ارزشیابی:

به موجب این اصل ، ارزشیابی باید به گونه ای سازماندهی و اجرا شود که موجب خدشه دار شدن حقوق ، تعاملات انسانی ، اعتماد به نفس و سلامت روانی دانش آموز یا معلم نگردد.

۱۵- اصل توجه به تفاوت های فردی:

در انجام ارزشیابی پیشرفت تحصیلی می بایست به تفاوت های فردی دانش آموزان توجه شود.

۱۶- ضرورت هماهنگی در تحقق اصول ارزشیابی:

در به کارگیری اصول فوق الذکر باید میان سازمانها ، مراکز ، ادارات، واحدها و سایر بخش های مسئول ارزشیابی در مورد روش ها ، ابزارها، معیار ها و برنامه های اندازه گیری و سنجش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، تعهد

و هماهنگی کامل وجود داشته باشد. (سایت creativity)

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش و بدون آرم این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه کنید .
www.asebankafinet.ir

گرد آوری اطلاعات شواهد(۱)

برای آنکه بهتر و بیشتر به اشکالات سوالات امتحانی موجود پی ببرم و علت عدم توانایی دانش آموزان به پاسخ دادن بسیاری از سوالات ساده را پیدا کنم در ابتدا با تعدادی از همکاران و معلمان مدرسه مصاحبه کردم و برای اشراف بیشتر نسبت به موضوع لازم دانستم به مطالعه و بررسی کتب، مجلات، مقالات و منابع موجود بپردازم.

مصاحبه:

در مصاحبه ای که با تعدادی از همکاران داشتم، نظر آنها بیشتر این مسئله بود که علت عدم توانایی دانش آموزان بیشتر به این خاطر است که به حفظ طوطی وار مطالب پرداخته و درک صحیحی از مطالب بدست نمی آورند و به همین دلیل در امتحان دچار فراموشی می شوند. در مصاحبه ای که با همکاران داشتم نظر آنها بیشتر روی این مسئله بود که در بسیاری از موارد دانش آموزان منظور سوال را نفهمیده و با آنکه در آن مورد دارای اطلاعات کافی می باشند به سبب نوع سوال نمی دانند که چه چیزی از آنها پرسیده و خواسته شده است. مسئول گروه های آموزشی همچنین نسبت به نوع سوالاتی که توسط آموزگاران طراحی می شود انتقاد داشت و گفت در جلسات زیادی از آموزگاران خواسته شده تا در طراحی سوالات خود تغییر ایجاد کنند اما به سبب آنکه طراحی سوالات به گونه ای غیر از وضعیت موجود زمان زیادی می برد اعتقاد داشت که هنوز هم در اکثر موارد سوالات امتحانی بصورت غیر استاندارد طراحی می شود. بعد از انجام مصاحبه تعدادی از برگه های سوالات همکاران را بررسی کردم و به اشکالاتی در آنها پی بردم.

آزمون

برای اطمینان بیشتر در مورد یافته های خود تعدادی از نمونه سوالات سال های قبل مدرسه را از مدیر مدرسه دریافت کرده و نسبت به برگزاری یک آزمون با استفاده از همان نوع سوالات اقدام نمودم. پس از تصحیح تصادفی تعدادی از برگه ها و مشاهده پاسخ های نادرست یا عدم پاسخ گویی به تعدادی از سوالات توسط

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش و بدون آرم این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir
دانش آموزان در همان جلسه همان سوالات را به نوعی دیگر و به زبانی ساده یا بصورت یکی از تجاربی که دانش آموز در مورد آن سوال در خانه و محیط خارج از مدرسه داشت مطرح نمودم و مشاهده کردم که به میزان قابل توجهی دانش آموز قادر به ارائه پاسخ های صحیح و قابل قبول می باشد. این مشاهدات من را نسبت به وجود اشکال در سوالات امتحانی مطمئن تر نمود.

تجزیه و تحلیل اطلاعات

پس از بررسی مصاحبه هایی که با همکاران داشتم و مطالعه منابع موجود و همچنین بررسی برگه های سوالات همکاران مهمترین دلایلی که باعث عدم توانایی دانش آموزان در پاسخگویی به سوالات و ارائه آموخته هایشان می شد و نتایج آن را به قرار زیر پیدا کردم:

- عدم موفقیت در امتحان، سنجش نشدن آموخته های دانش آموز و دور شدن از هدف غایی امتحان
- جهت اصلاح و بهبود فرآیند های یاددهی یادگیری
- فراموشی مطالب خوانده شده
- مشکل به نظر رسیدن همه سوالات

نتایج و عواقب

- ایجاد اضطراب در امتحان
- عدم کادربندی مناسب و فضای کافی برای پاسخ سوالات
- نبودن ارتباط بین سوالات و مسائل زندگی
- تاکید بر سوالات انشایی، مطالب حفظی و سطح دانش
- درک نکردن منظور و مفهوم سوالات

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش و بدون آرم این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

• عدم پاسخگویی به تعدادی سوال با بارم زیاد

طرح ریزی امتحان

کرارا مشاهده شده است که بسیاری از معلمان بدون داشتن هیچ گونه طرح قبلی پرسش های امتحان را فقط چند لحظه قبل از شروع امتحان تهیه می کنند. متأسفانه اینگونه پرسش های امتحانی ممکن است با هدف های تدریس و محتوای برنامه هماهنگ نباشند. انجام امتحان نیز مانند هر کار عملی دیگر مستلزم طرح پیش بینی شده و مبتنی بر اصول و قواعد معین است و برای آنکه به عنوان وسیله موثری جهت هدایت یادگیری دانش آموزان و بهبود کیفیت آموزشی مورد استفاده قرار گیرد باید در طرح ریزی آن اصول اساسی زیر رعایت شود:

الف) امتحان باید تحقق هدف های آموزشی را در هر یک از مواد درسی ارزیابی کند.

ب) سوالات امتحانی باید با محتوای آموزشی سازگار باشد و مطالب مهم هر درس را که یادگیری آنها در رابطه با هدف های کلی آموزش و پرورش از اهمیت کافی برخوردار است شامل شود

ج) سوالات امتحانی باید توانایی و مهارت دانش آموزان را در سطوح مختلف هدف های تربیتی مورد سنجش قرار دهد

د) سوالات امتحانی باید از میان تمامی سوالات ممکن در رابطه با هدف های رفتاری و محتوای هر درس چنان انتخاب شود که نمونه جامعی از آموخته های دانش آموزان را مورد سنجش قرار دهد.

ه) نوع و چگونگی هر یک از پرسش های امتحان باید با نوع رفتار مورد اندازه گیری متناسب باشد.

و) امتحان باید طوری طرح ریزی شود که نتایج آن هر قدر که ممکن است از خطای اندازه گیری به دور باشد. (سایت آموزش نیوز edunews)

ارائه راه حل

با توجه به نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل و مواردی که در طرح ریزی امتحان باید رعایت شود تصمیم گرفتم در امتحانات میان ترم نوبت دوم در طراحی سوالات تغییراتی اساسی بوجود بیاورم و موارد زیر را در آنها رعایت کنم

- ۱) استفاده از انواع مختلف سوالات (چهار گزینه ای، صحیح و غلط، کوتاه پاسخ و...)
- ۲) منطبق کردن تعدادی از سوالات بر مصادیق و فعالیت های روزمره زندگی
- ۳) افزایش تعداد سوالات به جای تعداد سوال کم با بارم زیاد
- ۴) استفاده از سوالی که در آن نظر خود دانش آموز و برداشت وی از مطالب کتاب درسی هم دخالت داده شود
- ۵) استفاده از سوالاتی در مورد گفتگوی دونفر (مثلا پدر و پسر، دو دوست یا معلم و دانش آموز) در مورد یک مسئله و خواستن نظر دانش آموز در مورد مسئله مطرح شده.
- ۶) طراحی سوالات به طوری که سطوح مختلف یادگیری را سنجش نماید.

اجرای راه حل

برای انجام این کار مراحل زیر را به ترتیب انجام گرفت:

- ۱) نحوه طراحی سوالات و عدم استفاده صرف از سوالات تشریحی و مطالب حفظ کردنی در امتحان نوبت دوم برای دانش آموزان توضیح داده شد

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش و بدون آرم این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

۲) در مشورت با همکاران و مدیر مدرسه و آموزگار پایه پنجم دیگر مدرسه به این نتیجه رسیدیم که سوالات را تنها برای کلاس های خودم اجرا نمایم

۳) با توجه به نظر همکاران تغییراتی را در بعضی سوالات بوجود آوردم.

۴) کار تایپ سوالات را با توجه به آنچه در ذهن داشتیم در منزل انجام دادیم و سوالات شامل طبقات زیر بود :

- سوالات معمولی در سطح دانش

- سوالات کوتاه پاسخ با تغییر در متن کتاب برای سنجش درک دانش آموزان متن کتاب

- سوالاتی که پاسخ به آنها نیاز به توجه دانش آموز به انجام بعضی از کارهایی که در خانه یا کارگاه انجام داده بود را می طلبید

- سوالاتی که کاربرد و تعمیم یک مطلب درسی را در یک موقعیت جدید می طلبید

- سوالاتی که شامل گفتگو بین دو نفر بود و از دانش آموز درخواست پیشنهاد در مورد مسئله مورد گفتگو می شد

۶) سوالات طرح شده با توجه به نوع سوال در چند دسته قرار گرفت:

الف) سوالات چهار گزینه ای

ب) سوالات صحیح و غلط

ج) سوالات تکمیل کردنی

د) سوالات تشریحی کاربردی

ه) سوالات تشریحی حفظ کردنی و تعاریف

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش و بدون آرم این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir
(۷) پس از آماده شدن سوالات آنها را در اختیار مدرسه قرار دادم تا تکثیر شود.

(۸) برای نظر خواهی از دانش آموزان پرسش نامه ای تهیه کردم تا نظر آنها در مورد این شیوه طراحی سوال را بگیرم.

در روز امتحان، جلسه امتحان با آرامش کامل آغاز شد و دانش آموزان با ذوق و شوقی که در نگاه و رفتارشان دیده می شد به سوالات پاسخ دادند و بر خلاف سایر امتحانات تقریباً به همه سوالات پاسخ داده بودند و تعداد سوالات بدون پاسخ بسیار کم بود.

گرد آوری اطلاعات شواهد (۲)

در پایان امتحان پرسش نامه ها در اختیار دانش آموزان قرار گرفت و امتحان با موفقیت به پایان رسید.

تفسیر فرم نظر خواهی دانش آموزان

از مجموع ۲۵ نفر دانش آموز پایه پنجم تعداد ۱۹ نفر (حدود ۷۹٪) از دانش آموزان سوالات را بسیار آسان و ۴ نفر (حدود ۱۷٪) متوسط و ۲ نفر (حدود ۴٪) مشکل یا بسیار مشکل می دانستند.

تعداد ۲۵ نفر دانش آموزان اعلام کردند که در سال های گذشته با این نوع سوال روبرو نبوده اند

تعداد ۱۸ نفر اضطراب نداشته و ۳ نفر با پاسخ دادن به چند سوال اضطرابشان از بین رفته و ۲ نفر اضطراب داشته اند و ۱ نفر به این سوال پاسخ نداده اند.

مزایای طرح

- (۱) برخی از سوالات سطوح بالاتری از دانش را در یادگیری ارزیابی می کنند.
- (۲) داستانی بودن بعضی از سوالات امتحان را از حالت خشک و رسمی بیرون می آورد.
- (۳) به خاطر کاربردی بودن و سوال از موارد قابل مشاهده در زندگی دانش آموز ارتباط بهتری با سوال پیدا می کند.
- (۴) با وجود یک فضای صمیمی و شاد در جلسه امتحان به بهداشت روانی دانش آموز کمک می شود
- (۵) یکسری از پیام های آموزشی از طریق سوالات داستانی یا گفتگوهای بین افراد که در سوالات آمده به دانش آموزان القا می گردد.
- (۶) با توجه به فعل های بکار رفته در تعدادی از سوالات مثل نظر خود رادراین باره بنویسید، راهنمایی کنید ، اگر شما بودید چه تصمیمی می گرفتید؟ اضطراب ناشی از امتحان به مقدار زیادی کاهش می یابد و دانش آموز حتی اگر مطلب کتاب را نخوانده باشد به دنبال ارائه نظر یا راه حلی از طرف خود با توجه به تجارب زندگی است که در بسیاری از موارد با مطالب کتاب تفاوت چندانی نخواهد داشت.
- (۷) دانش آموز را از حفظ طوطی وار منصرف می کند.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش و بدون آرم این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

پیشنهادات :

از آنجا که در سیستم آموزش و پرورش کشور ما ارزشیابی پایانی بصورت امتحان کتبی از جایگاه خاصی برخوردار می باشد و تقریباً حاصل تلاش و کوشش یکساله دانش آموز در این امتحان خلاصه می شود لازم است همکاران محترم در طراحی سوالات امتحانی دقت و توجه خاصی داشته باشند تا باعث متضرر شدن دانش آموز نگردد. به این منظور پیشنهادات و نکاتی در ذیل آمده است که توجه به آنها می تواند در طراحی سوالات استاندارد مفید باشد:

- ۱) در هنگام طراحی سوالات به اهداف کلی درس توجه داشته باشید و از سوالاتی استفاده کنید که میزان دسترسی دانش آموزان به این اهداف را بسنجد.
- ۲) در طراحی سوالات به توانایی ها و آمادگی های جسمانی، عقلانی و عاطفی دانش آموزان توجه کنید.
- ۳) سوالات را طوری طراحی کنید که سطوح مختلف یادگیری را بسنجد.
- ۴) از تاکید بر نوع خاصی از سوال بپرهیزید و سعی کنید از انواع مختلف سوالات (چند گزینه ای، جای خالی، جورکردنی و...) استفاده کنید.
- ۵) به جای استفاده از تعداد سوال کم با بارم بالا، تعداد سوالات را افزایش دهید تا دانش آموز بر اثر پاسخ ندادن به یک سوال با بارم زیاد دچار اضطراب نشود.
- ۶) حتما در امتحان از سوال یا سوالاتی استفاده کنید که با درگیر کردن دانش آموز در یک مسئله خاص میزان خلاقیت او را بسنجد.
- ۷) بهتر است موضوع سوالات را در صورت امکان با مسائل زندگی ارتباط دهید تا دانش آموز در صورت فراموشی مطالب کتاب با استفاده از تجربیات خود بهتر بتواند به سوال پاسخ دهد.

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش و بدون آرم این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت فروشگاه آسمان مراجعه کنید .
www.asebankafinet.ir
(۸) در سوالات خود از جدول و تصاویر استفاده کنید.

(۹) سوالات بصورت تایپ شده با کادر بندی مناسب بوده و فضای کافی برای پاسخ هر سوال در نظر بگیرید.

در انتها موفقیت تمامی زحمت کشان عرصه آموزش و پرورش کشور را از خداوند بزرگ خواستارم و امیدوارم این طرح گامی هر چند کوچک برای ایجاد شیوه های نو در ارزشیابی مناسب تر از دانش آموزان برداشته باشد.

فهرست منابع

(۱) ساکی- رضا (۱۳۸۳) اقدام پژوهی: راهبردی برای بهبود آموزش و تدریس، انتشارات دپژوهشکده تعلیم و تربیت

(۲) پاشا شریفی- حسن (۱۳۸۱) شیوه های ارزشیابی از آموخته های دانش آموزان. شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران

(۳) سیف- علی اکبر (۱۳۸۷) روانشناسی تربیتی. انتشارات سمت

(۴) آریانیپور- امیر حسین (۱۳۵۸) پژوهش . تهران، امیر کبیر

(۵) مقاله کابوس خفته امتحان (۸۵/۳/۸) روزنامه اطلاعات، شماره ۲۳۶۳۹ صفحه ۵

(۶) سایت <http://www.cerativity.ir>